

La bossa o la vida

Jordi Castellet i Sala
teòleg i escriptor 649284074

Donant un cop d'ull al nostre entorn, ens podem adonar que hi ha moltes coses que tenim i no necessitem. La mentalitat moderna ens ha portat a creure que tot allò de què podem disposar, tenim dret a posseir-ho, a comprar-ho i a consumir-ho, senzillament perquè podem. I si no podem, aleshores cal treballar més i guanyar més per a poder. Malgrat el pas de l'actual pandèmia, la població creix i ho continuarà fent en les properes dècades; una població que vol viure en l'experiència de poder, del benestar, del consumisme i del capitalisme. Ser per tenir, per posseir, per gastar, per llençar, perquè podem! Fins i tot els migrants arriben a terres europees únicament amb el que porten al damunt, amb el desig d'immergir-se en aquesta voràgine del tenir, de l'aparentar ser més que els altres, de rodejar-se d'espúries seguretats, que tan sols engreixen el monstre del sistema consumista i antiecològic.

Malgrat tot, esdevé una obvietat que no es pot mantenir un sistema basat en el tenir i en el consumir fins a l'excés sense causar un munt de perjudicis a l'ecosistema en el qual viu la humanitat. Recentment, Salvador Lladó (1983) ha presentat en el llibre titulat com aquest article deu propostes per a un futur millor, que vagi més enllà del viure per a consumir i pol·luir; que són:

Primera, abandonar el PIB com a mesura de progrés, perquè aquest no distingeix entre activitats econòmiques contribuint al benestar sostenible i les que no. En conseqüència, adoptar l'indicador de progrés genuí, l'IPG tenint en compte una àmplia gamma de factors socials i ambientals necessaris i ben presents, ahora que comptabilitza els costos ambientals de creixement, de la pol·lució de l'aigua, la pèrdua de sòl fèrtil o les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Segona, apostar per una transició energètica. La necessària mentalitat ecològica portarà a la llarga que els catòlics, liderats per un papa amb aquesta sensibilitat, condueixin cada vegada menys cotxes i, quan ho facin, sigui amb factor elèctric o d'hidrogen; en canvi, els protestants, liderats fins pel Trump de torn, comprin cotxes cada vegada més grans i contaminants, com a signe visible de poder.

Tercera, reducció de la producció, perquè convé que els estats desenvolupats deixem d'explotar la resta del món i reduïm de forma significativa les demandes de recursos: petroli, gas, coure, coltan; introduint sistemes de control per als sectors econòmics en funció del benestar ofert a les persones.

Quarta, reducció de la jornada laboral, per tal de distribuir millor la feina, perquè tothom es pugui guanyar el pa amb la suor del seu front (Gn 3,19). Reduint la setmana laboral a unes 28 hores, una economia estabilitzada, posterior al creixement, compartiria el treball i disminuiria l'atur.

Cinquena, despesa governamental per a les necessitats de la gent i no únicament per al creixement exacerbant, que tan sols facilita l'augment

de les grans diferències socials. Si el canvi climàtic s'identifica com una amenaça de seguretat, caldrà redirigir una part important de la despesa cap a les energies renovables i penalitzar la mobilitat més enllà dels sistemes col·lectius, almenys en les ciutats.

Sisena, reestructuració dels sistemes bancaris, on l'estat es responsabilitza de crear el seu propi sistema, al servei de la població i en raó de les capacitats i possibilitats de cadascú (Mt 25,15), amb l'objectiu d'impedir les grans concentracions de capital en mans d'uns pocs i possibilitant el desenvolupament de molts, evitant les sortides traumatitzants, com els desnonaments o les cues de la fam, veritable escàndol d'una societat que es diu moderna i desenvolupada.

Setena, control demogràfic, que no estaria basat en la repressió dels països del sud, com fins ara ha practicat la UNICEF de l'ONU, sinó proporcionant educació i empoderament a aquelles poblacions, especialment a les dones perquè prenguin en mà el propi futur, inclòs la pròpia descendència. En aquest capítol, solucionar el repte de la violència familiar esdevé encara una assignatura pendent arreu.

Vuitena, la justícia social no es pot aïllar de la justícia ambiental, perquè una economia posterior al creixement eliminaria la pobresa, aconseguint l'equitat distributiva, no pas amb la creació d'un pastís econòmic cada cop més gran, com a típic argument neoliberal que tan sols genera més desigualtat, sinó entrant en registres alternatius com ara la creació de la renda bàsica per un salari mínim, polítiques fiscals progressives i la persecució efectiva del frau fiscal.

Novena, relocalització de l'economia, perquè potser ja s'ha experimentat suficient en el trasllat de les produccions als països del tercer món, per deixar-hi la contaminació i consumir-hi la mà d'obra barata, ahora que dependre d'un petit pas de mercaderies, com l'istme de Suez, que tothom va poder veure com va estar a punt de col·lapsar occident.

Desena, reducció de la mobilitat personal, perquè reduir menys i millor a prop de casa, quilòmetre zero, amb la mà d'obra només necessària, ajudaria a reequilibrar tant el consum com la contaminació d'una producció ingent i creixent de béns innecessaris.

En fi, deu punts a tenir presents en la projecció de futur de les prioritats socials en clau ecològica.

